

Kurkijokelainen

Kurkijokelaisen, hiitolaisen ja karjalaisen hengen vaali ja ajankohtaisten kysymysten selvittäjä

Nro 27-28 • Perjantaina 7. heinäkuuta 2006

57. VUOSIKERTA

Irtonumero 2 € (sis. alv 22 %)

Entisten kurkijokelaisten kunnantalo Lopotissa Laikkalanlahden puolelta kuvattuna. Talossa toimii nykyään päiväkot.

Onko sinullakin karjalaiset juuret?

Kysymys esitettiin minulle Kurkijoen kirkon raunioilla. Olin varustautunut kumikäsinein ja kiskoin nokkosia muistomerkin ympäriltä.

Päivä paistoi täydeltä terältä, tuulenvire kulki aaltoina ruohikossa. Oli kesäkuu, kesäloma juuri alkanut, ja rannalla löhöämisen asemasta kiskoin nokkosia veli venäläisen valloittamalla maalla.

Ei minulla ole karjalaisia juuria, ei sinne päinkään. Esi-isäni ja äitini ovat puhasta länsisuomalaisia, Aurajoen alkulähteiltä, enkä itsekkään ole Loimaan savimaita kauemmas siirtynyt.

Ensimmäiset tietoni karjalaisuudesta ovat hämääviä lapsuusmuistoja: Jaakkolan pirtissä asui lappeenrantalaisia, joilla oli minua vähän vanhempi tyttö. Nimistä en tiedä, vanhempani eivät niitä enää ole kertomassa.

Ypäjän kesäteatterin Evakko-oopperan kävin katsomassa kahtena kesänä. Siinä oli minulle jotakin hyvin tuttua, iloa, surua, vanhempien kertomaa, luettua, mennyt elämää.

- Siirtolaiset, sanoi isäni,

pienen torpan poika, - on nessi aika kummallisia. Noillekka ei tavalline kirkko eres kelvannu, semmosia mitä kreikkalaiskatolisia si oli. Eikä kunnolline leipä riittäny, jottain piirakantapasia teki pellikaupalla. - Kyl mar nessi hyviä oli tuareena, jatkoi äitini, mut kauhee tyä ja koko päivä siinä meni.

Totta puhuen, koko päivä taisi mennä Tanskilan Jaakkolassakin, kun leipomaan ruvettiin. Hapanleipäaikana piti jo hyvissä ajoin laittaa alkuun, että se kunnolla nousi. Ruista, totta kai, ja paljon kuminaa joukkoon. Sitä taikinaa vauvattiin ja väännettiin, lapsen mielestä tuntitolkulla. Uunista siivottiin kekäleet mäntyluudalla, reikäleivät nostettiin sinne paistumaan. Tuoksun tunnen nenässäni vieläkin - sen leivän, joka oli isälleni oikeata ruokaa. Pirtin katossa oli leipäorret.

- Ei se säästää ossaa, ko tuareen leivän varasa on, oli vankka mielipide.

Olen aina ollut kiinnostunut lukemisesta ja äidin kielestä. Oppikoulussa sain uusia ystäviä, joiden kodeissa käydessäni huoma-

sin tietynlaisen kaksikielisyiden: oli kavereiden kanssa mää - sää ja kotona mie - sie. Mutta se olikin ainoa ero, samalla tavalla mukulat pidettiin kurissa ja komennettiin työn tekoon. Rahaa oli niukasti, sodanjälkeinen Suomi nousi jaloilleen vain ahkeruudella.

Opiskeluaikana olin yhden kesän töissä Joutsenosassa. Se oli kiinnostava ja mieleen jäävä aika 19-vuotiaan elämässä. Meitä oli erilaisia kesätyöläisiä: paljasjalkainen joutsenolais-tyttö Raija, kemian opiskelija Ben Hollannista, ekonomin alku Hannu ja pari teekkaria Helsingistä ja minä Turusta. Meille järjestettiin kaikenmoista ohjelmaa myös vapaa-ajalle. Oliko se karjalaista vieraanvaraisuutta? Raija opiskeli suomen kieltä Helsingissä, mutta itämurre soljui kauniisti hänen puheessaan. Syksyllä Turkuun palattua ni jäin sitä kaipaamaan.

Huomasin, että minustakin oli tullut monikielinen. Äidilleni soittaessani puhuin lapsuuteni murretta. - Äiti puhuu mummon kans puhelimesa, matkivat omat lapseni aikanaan.

Karjalaisilla pihamailla

Lähdin Kurkijokelaisen lukijamatkalle Leenan ehdotuksesta, uteliaan innostuneena. Tiesin, että kaikki näkemäni siellä olisi minulle uutta. Pietarissa ja Viipurissa olen käynyt, mutta nyt odotin maaseutumatkailua.

8.6.2006, torstaiaamu, oli kesäisen kuulas. Niinmäen bussi seisoj jo Loimaan linja-autoasemalla. Väki oli hiljaista, unistakin varmaan. Kuljettaja Ossi hoiteli ajon ja opastuksen vuosien rutiinilla.

Lisäjoukkoja poimittiin matkan varrelta. Rajahovin ruokailutauko oli jo tarpeen, koska ilta oli jo pitkällä ennen Kurkijoelle saapumista. Uupumus oli tiessään, Maijan into päästä kotimäelle oli tarttuvaa. Saappaat jalkaan, reppu selkään ja menoksi.

Hiekkatie kuoppineen, rehevät metsät, kumpuilevat mäet, lintujen laulu ja auringonlasku, ne minä muistan. Kerttuset, satakielet, ruisrääkät ja punavarpuet, yhdessä ja erikseen, hiljalleen hämärtyvän il-

Sivuillamme TÄNÄÄN mm.

Kirkkopyhä Vampulassa	3
Museolle pitäjäjuhlilta	3
Evakkovaellus Virojoella	4
Kurkijoki-Seura Porvoossa	5
Hilja Tutti 100 vuotta	7
Sirkka Lukan näytelmä	8

Seuraavat Kurkijokelaiset ilmestyvät
21.7., 4.8. 25.8., 8.9., 22.9.

Kurkijokelaisten 60. Pitäjäjuhla

29.-30.7.2006 Loimaan Hirvikoskella

lan. Maijan kotimäki oli huolettomasti kulotettu, tuli oli päässyt isännäksi. Mutta kalliokieli nosti taas päätään, kaikki uusiutuu aikanaan.

Perjantaina oltiin palaneen kirkon raunioilla ja muistomerkeillä. Joskus on varmasti pakko sulkea silmänsä nähdäkseen maisema entisellään, Kurkijoen kirkonkylä.

Pienet puutarhatilkut oli hoidettu huolellisesti, sireenit kukkivat, mutta rakennuskanta oli pahasti rapistunut. Pikkupojat seurasivat uskollisesti -anna rupla -haasteineen. Mikä on heidän tulevaisuutensa?

Vanhan sairaalarakennuksen mäellä tehtiin lennokkaita suunnitelmia: mikä hieno ympäristö uudelle sanatoriolle! Löytyi jo toiminnanjohtaja, talousvastaava, mainospäällikkö, ruokavastaava, ohjelmistosuunnittelija - mitä vielä? Asiakkaiden kohderyhmä oli selvillä, johan noita datshoja oli rakenteilla muutenkin.

- Ilo pintaan vaik sydän märkänis, olen kuullut sanottavan. Se tuli mieleeni luonnon kauneuden ja asukkaiden piittaamattomuuden keskellä.

Leenan synnyinpaikka oli peltojen keskellä mäellä. Sieltä läheiseltä kalliolta tähyilimme maisemia.

Kojon kivijalan raunioilla syötiin kenttälounas ja parannettiin taas maailmaa.

Minun isovanhempani ja vanhempani lepäivät Oripään kirkkomaassa. Kuljen siellä ajatuksissani omieni joukossa; ehkä samanlainen tunne oli heillä, joiden sukulaisten hautapaikat ovat Kurkijoella. Kukkia vietiin sinnekin.

Ajettiinpa sikäläisellä taksilla, nähtiin Pirkon ja

Pekan kotimaisemia. Mielessäni jo nimet ja paikat sekaantuivat: mikä olikaan se puro, missä varpaitani liotin, mitä kalliota kapusinkaan, missä oli tarhakäärme? Ja kuka veisti sen hienon kävelykepin?

Kurkijoen kullero tuomina

Laulussa on sanottu kaikki. "Jo Karjalan kunnailta lehtii puu -" Mitäpä sitä parantelemaan. Lauantain toivotuissa se soi lapsuudessani kovin usein.

Viimeisenä iltana istuimme Raholan koulun pihalla, juttelimme ja lauloimme pitkään. Leenan moniste taisi jo loppua, siten jatkettiin ulkomuistista. Yötön yö.

Kotimatka tuntui pitkältä ja tie yhtä kuoppaiselta kuin tullessakin. Suomen puolelta viestitin lähimmäiselle, että sauna tuntuisi vallon tarpeelliselta iltayöstä. Ja tuntuikin.

Tulin Raholan koulun pihalla luvanneeksi oman matkakertomukseni tältä vaellukselta. Onpa satakie- len helskytellessä kesäyössä isompiakin asioita luvattu, lasikantisten laulukirjojen vielä pehmittäessä tervettä harkintaa.

- Lähtisitkö uudestaan? kysyi Leena. Eihän sitä koskaan tiedä. Karjalaisvarsinaissuomalaista yhteistyötä edelleen vaaliaksesi kuljetin loimaalaiseen kulleropenkkiini kurkijokelaisen yksilön. Uskon sen tointuvan matkan rasi- tuksista ja kukoistavan vielä komeasti ensi kesänä. Jospa vaikka siemenistä kasvaisi entistä jalompia taimia, muistoja Kurkijoelta.

Ritva Palo

7.7.2006

Lämmintä riittää

Helteet hellivät ja kiusaavat. Toiset nauttivat kuumista ilmoista, mutta monet kärsivät niistä. Me suomalaiset emme ole tottuneet emmekä varautuneet näin lämpimiin ilmoihiin. Talomme ovat hyvin eristetyt. Jonkun verran ne pitävät helteitäkin, mutta paremminkin pakkaset ulkona. Ilmastointilaitteet ovat lisääntyneet autoissa ja taloissakin, mutta suurimalta osalta ne vielä puuttuvat. Niitä ei ole pidetty tarpeellisina, kun kuumia ilmoja on vuodessa näillä leveysasteilla niin vähän.

Kesäomökeillä on mukava oleskella helteillä, varsinkin jos mökki sijaitsee järven tai meren rannassa. Kuivan maan ns. mummonmökeiltä ei vilvoitavata vettä useinkaan löydy. Silti lomalainen voi viettää rauhallisemmin päivänsä kuin työssä käyvä ihminen. Enpä ainakaan kadehdi ikkunani takana katutyötä tekeviä miehiä. Ruumiillisen työn tekeminen tässä helteessä ei voi olla herkkua. Ja he tekevät vielä pitkää työpäivää, urakalla varmaan.

Kolme vuotta sitten uutisista luimme Euroopan helteisä menehtyneistä. Esimerkiksi Ranskassa kuoli yli kuukauden kestäneiden noin 40 asteen helteiden vuoksi lähes 15 000 ihmistä. Muissa maissa

uhrimäärät olivat huomattavasti pienemmät, mutta useissa maissa etenkin vanhukset menehtyivät kuumuuteen ja nestehukkaan. Myös terveydenhuoltoa syyteltiin.

Meidän 30 °C:n helteemme eivät toivottavasti johda kuolemiin, mutta sydän rasittuu vähemmästäkin helteestä. Siis varuillaan pitää olla. Yksin asuvia läheisiämme olisi hyvä pitää silmällä. Niin mukava kuin tuo valonlähteen auringon paiste pitkän talven jälkeen onkin, liiallisena se voi olla todella vaarallinen.

Liiallisesta auringonpaisteesta voi pääkin seota, joten töissä ollessa pitää olla vielä enemmän varuillaan, ettei oikein paljon tee virheitä. Virheitä tulee silti, vaikkei ole hellekään. Ystävät minua aina lohduttavat seuraavasti: ”Tekeväälle sattuu” tai ”Jos ei mitään tee, ei tee virheitäkään.” Pyytelen jälkikäteen ja jo etukäteenkin anteeksi ”helteistä” johtuvia mokiani.

Pitäjäjuhlillemme toivomme sopivia kelejä. Yleensä heinäkuun viimeisenä viikonloppuna Loimaalla on ollut kaunis ja lämmin sää.

Raija Hjelm

”Ihmisen tulisi juoda kesällä tunnin välein 2-5 lasillista vettä. Janoa ei välttämättä tunne, joten nestehukka voi yllättää.”

Sanan Voimaa

7.7. **Mekin olemme Jumalan tekoa, luottaja Kristuksen Jeesuksen yhteyteen toteuttamaan niitä hyviä tekoja, joita tekemään Jumala on meidät tar koittanut. Ef. 2:10**

8.7. **Autuas se, jonka pahat teot on annettu anteeksi, jonka synnit on pyyhitty pois. Autuas se ihminen, jolle Herra ei lue viaksi hänen syntiään ja jonka sydämessä ei ole vilppiä. Ps. 32:1-2**

9.7. **Jeesus sanoi siihen: ”Luuletteko, että he olivat suurempia syntisiä kuin kaikki muut galilealaiset, koska saivat tuollaisen lopun? Eivät suinkaan – samalla tavoin te kaikki olette tuhon omia, ellette käännä.” Luuk. 13:2-3**

10.7. **”Entä ne kahdeksantoista, jotka saivat surmansa, kun Siloan torni sortui heidän päälleen? Luuletteko, että he olivat syyllistyneet johonkin pahempaan kuin muut jerusalemilaiset?” Luuk. 13:4**

11.7. **Elihu jatkoi puhettaan ja sanoi: - Onko mielestäsi oikein, että sanot: ”Minä olen oikeassa, Jumala väärässä!” Tai että kysyt: ”Mitä minä siitä hyödyn, että pysytellen irti synnistä?” Job 35:1-3**

12.7. **Tai jos elät oikein, mitä hän siitä hyötyy? Mitä sinä pystyisit hänelle antamaan! Ihmistä, itsesi kaltaista, sinun syntisi satuttavat, ihmisten hyväksi koituu se, että elät oikein. Job 35:7-8**

13.7. **Älkäämme siis enää tuomitko toisiamme. Katsokaa sen sijaan, ettette saata veljeenne kompastumaan ja kaatumaan. Room. 14:13**

14.7. **Jos veljesi pahastuu ruoastasi, et enää ole noudattanut rakkauden vaatimuksia. Älä saata ruoallasi perikatoon sitä, jonka vuoksi Kristus on kuollut. Room. 14:15**

15.7. **Herra, kuinka kauan? Oletko unohtanut minut iäksi? Kuinka kauan peität minulta kasvosi? Kuinka kauan huolet painavat mieltäni ja sydäntäni jäytää tuska? Ps. 13:2-3**

16.7. **Jeesus nousi vuorelle. Hän käski luokseen ne, jotka hän oli valinnut, ja he lähtivät hänen mukaansa. Mark. 3:13**

17.7. **Minä saavun kokoaamaan kaikki kansat ja kielet, ja kaikki tulevat ja näkevät kirkkauteeni. Jes. 66:18**

18.7. **Pidä sinä kiinni siitä, minkä olet oppinut. Sinähän olet siitä varma, koska tiedät, keiltä olet sen oppinut. 2. Tim. 3:14**

19.7. **Olet myös jo lapsesta asti tuntenut pyhät kirjoitukset, jotka voivat antaa sinulle viisautta, niin että pelastut uskomalla Kristukseen Jeesukseen. 2. Tim. 3:15**

20.7. **Jokainen pyhä, Jumalan Hengestä syntynyt kirjoitus on hyödyllinen opetuksiksi, nuhteeksi, ojennukseksi ja kasvatukseksi Jumalan tahdon mukaiseen elämään. 2. Tim. 3:16**

NIMIPÄIVÄT

pe 7.7. Klaus, Launo
la 8.7. Turo, Turkka
su 9.7. Jasmin, Ilma
ma 10.7. Saima, Saimi
ti 11.7. Elli, Eleonoora, Noora, Nelli
ke 12.7. Hermann, Herman, Herkko
to 13.7. Joel, Ilari, Lari
pe 14.7. Aliisa, Alisa
la 15.7. Rauni, Rauna
su 16.7. Reino
ma 17.7. Ossi, Ossian
ti 18.7. Riikka
ke 19.7. Sari, Saara, Sara, Salla, Salli
to 20.7. Marketta, Maarit, Maaret, Margareetta, Reeta, Reetta

Kaipuu saa näkyä

PALVELEMME
Ma - To 9 - 17
tai sopimuksen mukaan

LOIMAAN KIVI

KIVICENTER

Palininkatu 2, Loimaa
Puh 02-7605 1221

Kustantaja ja julkaisija: KURKIJOKI-SÄÄTIÖ
www.kurkijoki.fi

Toimitusneuvosto: Kurkijoki-Säätiön hallitus
Toimitus: Päätoimittaja Raija Hjelm
ja kaikki Kurkijokelaisen ystävät

Toimitus: Koulukuja 7, 32200 Loimaa
Avoimna: Tiistaisin ja perjantaisin klo 9–14
puh./fax (02) 762 2551, matkapuh. 050-521 3336

Lakon tai muun ylivoimaisen esteen takia ilmestymättä jääneistä numeroista ei suoriteta korvausta. Toimitus pidättää oikeuden muokata ja lyhentää lähetettyjä aineistoja. Lehden vastuu ilmoituksen poisjäämisestä tai julkaisemisesta sattuneesta virheestä rajoittuu enimmäkseen ilmoituksesta maksetun hinnan palauttamiseen.

ILMOITUSHINNAT:

4-väri 60 centtiä/mm + alv 22 %
Mustavalk. 45 centtiä/mm + alv 22 %

Säännöllisistä ja jatkuvista ilmoituksista huomattava alennus. Väri-ilmoitukset sopimuksen mukaan. Puhelimitse annettuihin ilmoituksiin sattuneista virheistä lehti ei vastaa. Ilmoitusaineistojen jättöaika: keskiviikko klo 16 mennessä.

Lehti ilmestyy pääasiassa joka toinen perjantai. Painosmäärä 2000 kpl.

TILAUSHINNAT:

vuosi 35 euroa
6 kk 20 euroa
3 kk 12 euroa
Pohjoismaat 39 euroa
Muualle 46 euroa

toimitus@kurkijokelainen.inet.fi
Tilinumero: LSOP 523900-4897

Sivunvalmistus:
Etusivu Frontpage, Loimaa
Paino: Satakunnan
Painotuote Oy, Kokemäki

ISSN 0782-5668

Hartaus sunnuntaiksi 9.7.
5. sunnuntai helluntaista

Armahtava kesä

Kesä on armahtanut meitä tänäkin vuonna. Se on päästännyt meidät pitkästä pimeästä ja kylmästä, sulattanut luonnon ja ihmisetkin. Tekemisten, aikataulujen ja rutiinien liekaan sidotut ovat ainakin kesälomalla hetken aikaa vapaita. Kesä päästää meidät laiturille, joiden taakse jäävät arjen paineet ja vaatimukset.

Moni kesälomalainen kuitenkin huomaa, ettei sittenkään ole niin vapaa kuin pilvettömän taivaan pääskynen. Suorittaminen on levittänyt omat lonkeronsa myös kesänviettoon. Lehdet pursuilevat hyvää tarkoittavia ja vilpittömiä neuvoja siitä, kuinka tehdä hyvä kesä. Yhdessä ametaan viikkosuunnitelmaa liikuntaa varten, toisessa vinkkejä perheen mukavaan yhdessäoloon. Näiden ohella kesään mahdutetaan uusimmat kirjat, matkat ja kattaukset. Valmiina tarjottavien kesäohjelmien lisäksi jokaisella on omat henkilökohtaiset varauksensa. Listalla on usein kaikki se, mitä ei talvella ehdi eikä jaksaa.

Jos ei pidä varaansa, kesästä voi tulla yhtä täysi kuin talvestakin. Se tapahtuu ihan huomaamatta, sinänsä arvostettavan aktiivisuuden ja itsensä kehittämisen hengessä. Tämä sillä erotuksella, että kesän jälkeen kuuluu olla levännyt. Kesästä, joka meitä armahtaa, voi tulla uusi suoritus.

Ettei vaatisi itseltään niin paljon – siinä on itsensä armahtamisen paikka. Helppoa se ei ole, kun pitäisi ehtiä enemmän, nopeammin ja paremmin. Toiset meistä vaativat luontaisestikin paljon itseltään. Itseltään paljon vaativa vaatii usein paljon myös muilta.

Jeesus opetti, ettemme vaatisi toisilta sellaista, mihin emme itsekään pysty. Itseään armahtava, oman rajallisuutensa, heikkoutensa ja keskeneräisyytensä hyväksyvä kykenee armahtamaan myös muita. Ylpeä ja omahyväinen ei siihen kykene.

Ihminen oppii hyväksymään itsensä, kun joku toinen hyväksyy ensin. Pystymme armahtamaan itseämme, kun joku toinen armahtaa ensin. Jeesus hyväksyy ensin, hän armahtaa ensin. Häneen saa nojata ja siksi hellittää, kesälläkin. Kesänkin olemme saaneet Jumalan hyvydestä.

”Taas limmut laulujansa visertää kauniisti.
Myös eikö Herran kansa Luojaansa kiittäisi!
Mun sieluni sä liität myös äänes kuorohon
ja armon Herraa kiittä, kun laupias hän on.”
(Suvivirsi 571:3)

Tiina Reinikainen

Kirjoittaja on Joensuun seurakuntayhtymän oppilaitospappi.

Sudenkorento

Sudenkorento lentotaitoaan näyttää, taitaa lennossa vatsaansa täyttää? Siivet on kirkkaankiiltävät, paikoillaan joskus liitävät.

Aino Koppi

Onks tietoo KYSYMYKSET?

1. Minä vuonna Urho Kekkonen luopui presidentin tehtävistä?
2. Mikä Suomen puolueista on ollut mukana hallituksessa yhtäjaksoisesti vuodesta 1975 asti?
3. Millä nimellä tunnetaan Lontoon parlamenttitalon tornin kello?
4. Miten suomalaisen sananlaskun mukaan kuolee se, joka kuritta kasvaa?
5. Milloin mies saa pitää kirkossa hattua päässään?
6. Millä vuosisadalla Viipurin linnan rakentaminen alkoi?
7. Mitä ilmaus ”intiaanikesä” tarkoittaa?
8. Mikä on verenluovuttajan yläikäraja?
9. Mikä on ihmiskallon ainoa liikkuva osa?
10. Ovatko muurahaisyhteiskunnan työläiset koiraita vai naaraita?

Haapasen Hautaustoimisto

TÄYDELLINEN HAUTAUSPALVELU
Puh. 762 2700 ja 762 2857

Heimolinnankatu 16, 32200 Loimaa

Liikeajan jälkeen Reunanen puh. 762 2700
Matkap. 0500 531 814, 050 561 0547

Karjalaisten kirkkopyhä Vampulassa

Sunnuntaina 16.7. klo 19 kutsutaan kaikkia sanajumalanpalvelukseen Vampulan kirkkoon. Jumalanpalveluksen toimittaa Vampulan seurakunnan kirkkoherra Keijo Plit. Kanttorina toimii Katri Rajala, ja musiikkia esittää Olavi Punta. Vampulan karjalaiset avustavat.

Jumalanpalveluksen jälkeen on seurakuntatalossa ohjelmallinen kahvitilaisuus. Katri Rajala laulaa ja laulattaa, Saimi Varjonen esittää runoja. Anja Kojo kertoo kurkijokelaisesta virsikanteleesta, ja ilta päättyy kirkkoherran pitämään iltahartauteen.

Juolaht mielehein... Kaunis halkopino

Kummallista, miten joku asia tuo mieleen jonkun vanhan muistikuvan jostakin tapahtumasta. Näin kävi minulle ihan hiljattain.

Olimme sauvakävelyllä mieheni kanssa, kun näin eräässä paikassa paljon kaadettuja haapoja ja leppiä. Ne olivat olleet jonkin aikaa maassa, sillä lepät olivat saaneet kauniin punertavan, melkeinpä oranssin värin.

Noista lepidä muistui mieleeni eräs halkopino, tuollainen kauniin värinen. Se silloin aikanaan herätti minussa ihan pienen kateuden poikasen.

Tutin vanha isäntä Mikko oli hakannut leppähalkoja ja pinonnut ne kauniiseen pinoon heidän navettansa pätyyn. Se pino oli sitten

saanut tuon upean värin.

Meidän oma männystä hakattu pinomme ei ollut minkään värinen, ja vähän äkäpäissäni arvostelin meidän pinoa: ”Tutissapa onkin oikein kauniin punaiset halkopinot.” Isä ei oikein ollut asiaa ymmärtävinään, vaan tokaisi: ”Eihä punasii halkoloita ole kellää.” Sinnikäästi vain väitin vastaan: ”Ainakin Tutissa on, ja vielä iso pino.”

Eipä sitä ihmeitä tarvita, kun lapsen mieli jo saa aikaan vaikkapa pienen kateudenpoikasen. Yksi toinenkin vähän hurjempi tapaus on myös ollut kateuteni kohteena. Siitä joskus myöhemmin.

Terttu Ketola

Kurkijoki-museo tutuksi

Kesäisenä keskiviikkoiltpäivänä Kurkijoki-museolle saapui muutama loimaalainen matkailu- ja museovaikuttaja. Kurkijoki-Säätiön museotoimikunta halusi kertoa ja näyttää, että museo on valmis ottamaan vastaan suurempiakin ryhmiä, ja kutsui ensin museoon tutustumaan Loimaalla keskeisessä asemassa olevia henkilöitä. Valitettavasti kaupungin oppaat loistivat poissaolollaan. Museo-toimikunnan jäsenet Pirkko Riikonen ja Leena Virtanen tarjosivat maukkaat kahvit ja leivonnaiset vieraille.

Loimaalle vuosi sitten kotiutuneen Suomen Maatalousmuseo Saran johtaja Juha Kuisma ei ollut aiemmin Kurkijoki-museolla käynyt, joten hänelle kaikki oli uutta. Häntä kiinnosti

Kurkijoki ja karjalaisuus muutenkin, sillä hänellä itsellään on juuret Sakkolasissa. Juha Kuisma on myös tämänvuotisten pitäjäjuhlitemme juhlapuhuja.

Juhlilta museolle

Lauantaina 29.7. kuljetaan pitäjäjuhlilta bussilla halukkaita Kurkijoki-museolle. Bussi lähtee Hirviho-
vin pihalta klo 17. Museolla on varsinaiseen näyttelyyn tutustumisen lisäksi kahvitarjoilu. Takaisin bussi tulee klo 19:ään mennessä, jolloin Muistojen iltamat alkaa. Museolle voi mennä myös omilla kulkuneuvoilla, vaikkapa poikkeamalla juhlille tulomatalla.

Kurkijoki-museolla on pidennetyt aukioloajat pitäjäjuhlaviikonloppuna. Lauantaina museo on auki klo

Eino Vepsää naurattaa, kun Juha Kuisma kokeilee rouva Relanderin muhvia.

12 - n. klo 18.30. Sunnuntaina niin ikään museo avataan klo 12, ja sitä pidetään auki koko päivän eli noin klo 18:aan.

Säätiölle on esitetty

pyyntöjä järjestää kuljetusta museolle. Nyt siis lauantaina pääsee siellä käymään ilman omaa autoa.

Raija Hjelm

Kurkijoki-Säätiön museotoimikunta kutsui loimaalaisia matkailu- ja museoihmisiä tutustumaan Kurkijoki-museoon. Eino Vepsä (vas.) esitteli museota Vihreän Kolmion Ulla Kaskiluodolle, Loimaa-Seuran Jukka Ristimäelle ja Suomen maatalousmuseo Saran johtajalle Juha Kuismalle.

Murresanoja

Viime numerossamme 26/30.6.2006 kurkijokelaisten murresanojen ja -ilmaisujen vastaukset ovat Paulin muistin mukaan

1. kyökki = tupakeittiö,
2. väkki = avara, tilava,
3. äpräs = jyrkkä rinne,
4. väättää = kutsuu karjaa koolle,
5. hömenöö = lan-nistuu,
6. häveltyy = maku on mennyttä (esim. virvoitusjuomissa),
7. luimailoo = väistää katseen kohtaamis-ta,
8. hempaap = ontuu,
9. uilot = eräs lapikasmalli tai -muoto,
10. järkinää = heti.

Seuraavien murreilmaisujen selitykset löytyvät Kurkijokelaisen 21.7. ilmestytystä numerosta.

1. sottiup
2. kaipaap
3. liehtaa
4. kaarittaa
5. äpärikkö
6. yle kumppuraisiaa
7. vuona
8. jäpiköittää
9. rievistää
10. mielijäine

Hymyä huuleen
Vanhan savolaisukon päätelmiä ajalta, jolloin naispappeuden hyväksymi-

sestä keskusteltiin: ”Minä se meinoon kiusallani ellee niin kauan, että suan naesen siunnoomaan. Kyllä ne on parempi puhheisia ja tietävättii enemmän kuin myö ukon turjakkeet.”

Kasviston kukkia

Karjalan maaperästä juurineen kaivetut. Kasvupaikka huolellisesti merkitty.

Luettelen:

Käkisalmen vanhan linnanvallin kohdalta Vuoksen rannan uljas vesileinikki, Muurilasta merinätkelmä, Tuleman suulta keltaängelmä, Luhovaaran notkon unensini yökönlehti ja kultapalloinen kullero,

Seivästön hietikosta helposti siepattu sirkunjyvä, mutta Miikunmäen turpeeseen tarrautuneesta kalliokielen arpisesta juurakosta lyhyt tynkä vain ja Kirjavalahden tienvierimetsiköstä Karjalan ruusun oksa. Kaikki ne ja monet muut kuiviksi puristetut koulukasvistoon.

Nyt seinällä lasin alla hopeanharmaissa kehyksissä. Kasvaneet kerran Karjalan mullassa, iloisina eläneet kesästä kesään. Nyt värittömät, verettömät. Ei elonnestettä enää.

Ihminenkin eli vankoin juurin Karjalan maakamarassa. Siitä irti kiskottu, istutettu uuteen multa. Joku kuivui kokokaan. Joku juurtui hyvin. Moni elää entisestään haalistuneena kuin lasin alla kuihtunut kukka.

Mutta tällainen on lajinsäilytysvietti ja elämisentahto: kuivasta kulokosta nousee nuori nurmi, katkenneen puun kannosta vihreä vesa.

Kasvaa uusi karjalainen sukupolvi.

Saimi Sorri-Hukkanen

Muistettavaa

Vampulan Karjalaisten kirkkopyhä su 16.7. klo 19 Vampulan kirkossa ja seurakuntatalossa. Kahvitarjoilu ja ohjelmaa sanajumalanpalveluksen jälkeen.

Kalakurjet. Onkireissu Tammelaan pe 21.7. Lähtö Loimaan torilta klo 15. Siimojen selvittelyt Meskasella su 23.7. klo 16.

Kurkijoki-museo auki kesällä la-su klo 12-16.

Kurkijokelaisten 60. pitäjäjuhla 29.-30.7. La klo 17 Hirviho-
vin pihalta kuljetus Kurkijoki-museolle, jossa kahvitarjoilu, takaisin ennen klo

19. La klo 19 Muistojen iltamat Hirvihovissa, ohjelman jälkeen Arja Havakka & Cascas tanssittaa. Su klo 10 Messu Kanta-Loimaan kirkossa, mistä kukkatervehdykset haudoille. Su klo 11-13 keittolounas srk-talolla, Kurkijoen Marttayhdistys myy. Su klo 13 päiväjuhla Hirvihovissa. Perinteistä ohjelmaa. Järjestelyissä mukana Vampulan Karjalaiset ry.

Majoitusta (ilman aamiaista) pitäjäjuhlien ajaksi tarjoaa Loimaan evankelinen kansanopisto puh. (02) 762 7217.

Evakkovaellukseen osallistui noin 500 ihmistä. Koko matkan pituus oli noin 15 kilometriä, mutta sitä tehtiin hitaasti. Taukopaikkoja oli kaksi. Kuva Lauri Kosonen.

vatkin löytäneet ullakkonsa kätköistä sopivia vaatteita, reppuja ja muita tavaroita. Paikalle tuli karjalaisia ympäri Suomea linja-autoilla ja Jokioisten karjalaiset esittivät evakkoaiheisen pienen näytelmän ennen vaellukselle lähtöä.

Kesäkuun toinen lauantai oli kaunis, lämmin ja aurinkoinen, toisin kuin kesällä 1944, jolloin samainen alkukesän viikko oli kylmä. Virolahti oli kauneimmillaan ja alkukesän tuoksut tulvivat pihoista, ojanvarsista ja metsistä. Taukopaikoissa oli oikeaa tunnelmaa, koska esimerkiksi ensimmäisellä taukopaikalla Pyterlahdessa kirjoitettiin osallistujille kulkuluvat. Matkan varrella niitä sitten meiltä matkalaisilta kyseltiin.

Sotilasteltoja oli "sairastupina". Pyterlahdessa oli sota-aikana kenttäsai-

raala. Lääkintälottia oli tarjoamassa juotavaa ja hoi-vaamassa väsyneitä. Martat tarjosivat oikeaa korviketta ja voipaperiin käärittyjä eväsvoileipiä. Matkalla joku kertoi, että hän olisi ostanut edellisenä päivänä lauantaimakkaraa kaupasta, mutta martat olivat jo ostaneet kaikki!

Siinä kävellessä yhdessä rauhallista tahtia kävellessämme tutustuimme uusiin kävelykumppaneihin ja yritettiin ymmärtää vanhempien tunteita yli 60 vuotta sitten. Moni vaelluksella oleista oli ollut lapsena samassa paikassa oikealla evakkotiellä.

"Sotilaita" eli sodan aikaisiin varusteisiin pukeutuneita reserviläiskillan jäseniä polki pyörillä meitä vastaan tai ajoi sota-ajan kuorma-autolla toiseen suuntaan, kun evakot vaelsivat kimpisuineen ja kampsuineen toiseen suuntaan. Harjussa oli vaelluksen päätteeksi vielä pieni yhteinen juhla, joka sai koko porukan herkkiin tunnelmiin vielä ennen kotimatkaa.

Liisa Koistinen

Evakkovaellus Virojoella

Elämässä kannattaa miettiä mitä toivoo, sillä toive saattaa toteutua.

Evakkolapset-kirjan toimittajat Anne Kuorsalo ja Iris Saloranta saivat huikean idean järjestää evakkovaellus. Ja nimenomaan sellaiseen osaan maata, josta evakot ovat joutuneet aikanaan lähtemään, kun piti päästä pois sodan jaloista. Karjalan Kannaksen evakointi alkoi 10.6.1944. Tänä vuonna kesäkuun 10. oli lauantai ja se olikin yksi syy, miksi juuri tuo päivä valittiin evakkovaellukselle. Ryhmä evakkolapsia alkoi yhteistyössä Virolahden eri järjestöjen kanssa suun-

nitella vaellusta jo syksyllä 2005.

Vaellus oli noin 15 kilometriä pitkä matka Virojoen keskustasta vanhaa museotietä Harjun oppimiskeskukseen. Joukon edessä oli mukana kaksi hevosta. Niillä taisi olla vaikeuksia kävellä tarpeeksi hitaasti toisin kuin aikoinaan oikeilla evakkohevosilla. Nimittäin ne taivalsivat omistajiensa kanssa monta päivää vetäen evakkojen vähäistä omaisuutta ja joutuivat aina välillä poikkeamaan pommeja pakoon puiden alle.

Vaelluksen varrella oli kaksi taukopaikkaa, Pyterlahdessa ja Ala-Pihlajassa, joten matkan ei pitänyt olla

kenellekään liian rasittava. Tämän lisäksi oli linja-autokyyditys etapilta toiselle, että voi vaikka yhden taipaleen mennä kyydillä ja jatkaa viimeinen taipale Viipurintietä pitkin perille.

Vaellukseen osallistui noin 500 evakkoa ja evakojen lasta, yhdestäkin perheestä oli mukana neljä polvea. Mukana toteutuksessa oli Evakkolasten lisäksi 17 paikallista järjestöä ja yhdistystä, kaiken kaikkiaan noin sata vapaaehtoista henkilöä. Ilman noiden henkilöiden huikeaa työpanosta ei vaellus olisi onnistunutkaan.

Hevoskärrit johtivat evakkovaellukseen osallistuneita. Kuva Lauri Kosonen.

Mukavia kesäisiä muistoja vuodelta 1956 Mikrilän marttojen kesäretkeltä Säkylän Eenokille.

Elettiin kesää 1956. Kun lehmät oli lypsetty, siat ja kanat ruokittu sekä piiraat ja maitopullot pakattu eväskoriin, saapui Saviseudun Osuuskaupan kuorma-auto hakemaan meitä kauan odottamallemme uimamatkalle Säkylän Eenokille.

Kuorma-auton lavalle oli asennettu penkit, joissa istuttiin. Tosin välillä nousitiin tukka hulmuten katselemaan maisemia. Mutkaisen tien suuria ihmeitä oli tuolloin Oripään suora ja suoran päässä sijainnut muistomerkki. Erittäin mutkaisella Oripään ja Yläneen välisellä tiellä joku voi pahoin, ja paperipussia tarvittiin.

Pian siinteli edessämme Säkylän Pyhäjärvi. Viltit levitettiin sannalle. Me lapset kirmasimme heti uimaan matalaan, kirkkaaseen veteen. Se oli jotain suurta meille, jotka olimme opettelleet uimaan Loimijoessa ja Petäjäoen alkulähteillä ruoppaojassa.

Me lapset uimme melkein koko ajan. Isätkin uskaltautuivat uimaan meidän lasten kanssa. Osa äideistä kääriisi helmojaan ylem-

Kiitos vanhemmillemme

Mikrilän marttakerholaiset järjestivät kesällä 1956 perheilleen kesäisen virkistytymisretken Säkylään Pyhäjärven rannalle. Sen muistaa kiitollisena ainakin yksi mukana ollut lapsi vielä 50 vuoden päästäkin.

mäs ja vilvoitteli varpaitaan Pyhäjärven kuohuissa.

Pienet asiat, suuret ilot

Iso kahvipannu porisi nuotiolla. Mikrilän martat

keittivät kahvia. Piiraat ja maitopullot kaivettiin omista eväskoreista. Iloinen puheensorina ja nauru kaikuivat, kun karjalainen väki nautti kahvista ja ke-

säisestä päivästä.

Me lapset saimme vielä jälkiruuaksi ostaa patenttikorkillisen pullon punaista limonadia sekä neliskulmaisen hopeapaperiin käärityn

Valion jäätelötikun. Voi kuinka ne maistuivatkin hyviltä. Miten pienet asiat olivat silloin niin suuria? Olivatko elämänarvot silloin paremmin paikoillaan?

Kun iltalypsy aika alkoi lähestyä, suuntasimme auton nokan kohti Kauhanojaa. Oli koettu onnellinen hetki. Isät ja äidit, jotka olivat rakentaneet meille lapsille uudet kodit, raivanneet peltoa ja päässeet uuden elämän alkuun, voivat jo vähän nauttia meidän lasten kanssa elämästä, vaikka tuon pienen kesäisen retken muodossa.

Kun katselen veljeni otamaa, huomaan, että vanhemmistamme ei ole montakaan enää elossa. Meitä Mikrilän jälkeläisiä, joita kuvassa on, näkee vielä elämän eri käänteissä Loimaan seudulla.

Kun äitini syntymästä tulee tänä kesänä kuluneeksi 100 vuotta, muistelen äitiä lämmöllä. Samoin muistelen kaikkia mikriläisiä vanhempia, jotka tukivat toisiaan ja iloisella elämänsenteellaan selvisivät vaikeista ajoista. Ilo osattiin tuolloin ottaa pienistä asioista. Itku ja nauru olivat lähellä toisiaan. Elämä maistui elämälle, ja lämpö ja rakkaus kuuluivat jokaiseen päivään. Se on kantanut meitä eteenpäin. Kiittäen.

Markku Sihvonen

Kesäpäivä Porvoossa

Kesäkuun ensimmäisenä lauontaina joukko kurkijokelaisia ja kurkijokelaisten ystäviä lähti Kurkijoki-Seuran järjestämälle retkelle Porvooseen. Bussi vei meidät Porvoon Näsin hautausmaalle, joka on Helsingin tien varrella ja eri puolella jokea (Helsingin puolella) kuin kirkko. Pastori Aino Mäkipunto oli asiantunteva opas kierroksellamme. Hän on Loimaalta kotoisin, joten kurkijokelaisuus on hänelle tuttu jo lapsuudesta.

Tähän hautausmaahan on haudattu porvooolaisia yli kahdensadan vuoden ajan, joten monia ihmiskohtaloita on kietoutunut siellä oleviin hautoihin ja muistomerkkeihin. Omalla kukkulallaan oli J. L. Runebergin

ja hänen puolisonsa Fredrikan hauta ja näyttävä monumentti.

Näsinmäellä oli myös Vallgrenien hauta. Ulla Möllensvärd oli haudattu vanhempiansa kanssa samaan hautaan. Eugen Schaudman on tuotu perhehautaun Helsingistä. Taiteilija Lennart Segerstrålen hauta oli aivan sankarihautojen vieressä. Hän on myös suunnitellut sankarihautojen koruttoman ja vaikeuttavan honkaristin. Tämän kävelykierroksen aikana alkoi taivaalta tippua vesipisaroita.

Hautuumaakierroksen jälkeen kävelimme mäen alas, ohi Porvoon aseman, Porvoon joen rantaan tykin luo, jossa kaupunkio

Tuula Gussander meitä jo sateenvarjon alla odottelikin. Lyhyt yleiskatsaus Porvooseen ulkona, ja sen jälkeen ylitimme Porvoonjoen vanhaa siltaa pitkin. Sitä pitkin on kulkenut paljon matkalaisia Suomen vanhinta tietä Turun ja Viipurin väliä.

Pidempi kävely Porvoon vanhassa keskustassa jäi toiseen kertaan, koska sade ja viileys pakotti menemään suoraan Porvoon museon sisätiloihin. Porvoon historiallinen museo oli vuonna 1809 raatihuone.

Sen purkamista suunniteltiin 1960-luvulla, mutta meidän kaikkien onneksi se säilytettiin, ja Porvoo sai siitä museon. Siellä saimme kokonaiskuvan kaupungin kehityksestä. Siellä oli pienoismalli Porvoon alueesta, jossa näkyi mm. muinainen linnamäki, mikä on aivan lähellä Porvoon keskustaa jokivartta ylöspäin. Linnamäellä on vieläkin vallihautojen pengerryksiä nähtävänä. Linna itse on hävinnyt aikojen saatossa, samoin Porvoon vanha satarma ja makasiinit, joita vieläkin on joen varrella.

Meidän mielimme muistutettiin, että juuri Por-

Kotimatalla serkukset Sauli ja Touko Saarnio pääsivät kapteenin luo komentosillalle.

voon valtiopäivillä maaliskuussa 1809 Suomi liitettiin Venäjään autonomisena suuriruhtinaskuntana. Suomi korotettiin "kansakunnaksi kansakuntien joukkoon". Venäjän keisari Aleksanteri I vahvisti silloin Suomen uskonnon, perustuslait sekä säätyjen oikeudet. Tämä tapahtui, niin kuin me kaikki muis-

tamme ja tiedämme, Porvoon tuomiokirkossa.

Retkemme aikana tuomiokirkko seisoi mäellä ilman paanukattoa. Pressu-kin oli jo saatu päälle sateen varalle. Ymmärtää hyvin porvoolaisten tyrmistyksen tuhopolton takia, mutta toisaalta kirkko seisoo paikallaan, kupolit eivät ole romahtaneet, ja sisätilatkin ovat säilyneet suhteellisen hyvässä kunnossa. Tyrvään kirkon paanukatto on pystytty rakentamaan kaksi kertaa uudelleen, miksi ei sitten Porvoon tuomiokirkonkin.

Museosta kävelimme syömään. Oli koulujen loppumispäivä, ja paljon perheitä oli ravintoloissa syömässä. Moni nuori oli saanut joko koulunsa kokonaan tai ainakin lukuvuoden päätökseen. Ruoka oli hyvää Rossossa, ja syönnin jälkeen oli vapaata aikaa tutustua kaupunkiin. Moni kävi Brunbergin makeiskaupassa, WSOY:nkin tehtaanmyymälässä kävijöitä oli.

Porvooseen on varmaan moni jo tutustunut aiemminkin, mutta opastetut kierrokset jättävät aina sellaisen tunteen, että tänne pitäisi tulla uudelleen ja tutustua vielä paremmin kaupunkiin ja sen historiaan. Voisi kävellä kapeita kujia ja kuvitella aikaa ja ihmisiä ennen meitä.

Kotimatka m/s Runebergilla

Neljältä iltapäivällä lähti m/s J. L. Runeberg kohti Helsinkiä. Koko ryhmämme sopi samaan salonkiin. Sade vain yltyi, mutta matka kulki tasaisesti, ja maise- matkin näkyivät, vaikkei niin kirkkaina kuin aurinkoisena päivänä.

Mummojen ja isomummon mukana olleet serkukset Sauli ja Touko Saarnio jakoivat matkan hyvin. Pojat pääsivät matkan aikana kapteenin luo komentosillalle. Sieltä näkyi hyvin reitti, ja kyllä se oli mukavaa!

Matkan aikana ohitimme karjalaisten kesäkodin Jollaksessa. Kesäkodin isäntä Tomi Rapo (lumivaaralaisia) sanoikin, että on mielenkiintoista nähdä paikka mereltä päin, kun hän on ennen nähnyt m/s Runebergin vain ohittavan kesäkodin.

Kun saavuimme Helsinkiin illalla, ei kaupungissa ollut tietoaakaan lakkiais- ja koulunpäättymishumusta. Sateinen sää ei ollut houkuttellut nuoria tulemaan kaupunkiin. Matkalla mukana oli pääkaupunkiseudun lisäksi osallistujia Lappeenrannasta, Savitaipaleelta ja aina Espanjasta asti. Kiitos matkanjärjestäjille ja matkaseuralaisille mukavasta matkasta. Palataan taas.

Liisa Koistinen

Kotimatka taittui mukavasti risteillen Porvoosta Helsinkiin. Matkalaiset olivat tyytyväisiä, kun sateesta huolimatta maisemat näkyivät hyvin.

Olemme useasti kuulleet tiedotusvälineiden kertovan "rahanpesusta"! Meille tavallisille kansalaisille se ei kerro mitään. Se onkin firmojen tai muutoin rikkaiden touhua. Ainakin itse olen päässyt siihen käsitykseen. Pyydän anteeksi, ei ole tarkoitus loukata ketään.

Mutta näinkin "alhaisella tasolla", kuin itse olen, olen "sortunut" rahanpesuun. Se tapahtui vuonna 1941, kun Hiitola oli vallattu takaisin ja päästiin muuttamaan kotiin. Heti takaisin valtauksen jälkeen perheemmeanoi esikunnalta lupaa päästä siivoamaan maastoa sodan jäljiltä. Lupa tulikin koko perheelle, koska perheessämme kaikki

olivat tuolloin työkykyisiä ja siivottavaakin oli maasto täynnä.

Saimme suurin piirtein kaikki "haravoitua" ennen lumen tuloa, vaikka lumi satoikin sulaan maahan eli tavallista aikaisemmin. Muistan, kuinka Jenny-siskoni kanssa kaivoimme perunaakin lumen alta "turvikkaat" käsissä, vilkalla maata kääntäen. Sandra Riikosen mailla olivat "vuokralaiset" pistäneet runsaasti perunaa maahan.

Niin, se rahanpesu sitten. Maastosta löytyi myös ve-

näläinen iso rahalompsa, joka oli täynnään isoja paperiseteleitä. Ne olivat suora-kaiteen muotoisia suuria paperirahaoja, ruplia. Me työtöhän innostuimme "akirikastamisestamme" niin, että menimme Perälammmin (= kotilampemme) laiturille pesemään veritahrat pois seteleistä ja sen jälkeen kuivatimme ne auringonpaisteessa nurmikolla. Vaikka olin "aikuinen nainen", en ymmärtänyt, ettei pankki, jos sellaista vielä Hiitolassa toiminnassa olikaan, ottaisi sellaista rahaa vastaan.

Kun isä näki meidän "rahanpesumme", meille kävi niin kuin nykyisillekin rahapesijöille. "Nyt viette saunaa ja poltatte paikallista kiukkaa all", oli isän kommento. Niin tapahtui meidän rahanpesullemme.

Nyt vanhana olen ajatellut, miksi en edes yhtä seteliä "pimittänyt" isältä. Olin ottanut sen muistoksi rahanpesusta. Kilttinä tyttö-nä toimin, kuten isä neuvoi. Siskoni, joka oli kaikessa "arka", vallan kauhistui osallistumisestaan koko pesutouhuun. Vähän salail-

lenhan ne nykyisetkin rahanpesijät toimivat, mikäli olen oikein ymmärtänyt.

Toisenlaisia "papereita" eli lentolehtisiä sateli naapurin lentokoneista sodan aikana lähes päivittäin. Niissä luvattiin parempia oloja ja leipää, Tiltun kovaaäänisesti vahvistaessa asi-

an. Myös lupaukset saivat polttotuomion isältäni, eikä yhtään lentolehtistäkään ole minun arkistossani säilynyt. Toisaalta lieene parempikin niin.

Nyt kun olen saanut armon elää näinkin vanhaksi, tiedän olevani suomalainen sortumatta hyviin lupauksiin, jotka suurilta osin olivatkin vain ja ainoastaan lupauksia. Sen joutuivat jotkut suomalaiset kokemaan ja karvaasti pettyneinä palaamaan kotimaahan takaisin. Olemme Luojalle kiitollisia kauniista ja vapaasta isämme maasta. Hyvää kesää kaikille ja kipu-vapaita päiviä, toivoo

Aino Koppi
Noormarkku

Rahanpesu

Moskovan neuvottelut keväällä 1944, osa 3

Kysymys vuoden 1940 rajoista

Pöytäkirja Suomen ja Neuvostoliiton edustajien neuvottelukokouksesta Moskovassa 27.3.1944

Siirrytään uuteen asiaan

Paasikivi: ”Tärkein ja Suomelle vaikein asia on kysymys vuoden 1940 rajoista. Moskovan rauhan sopimuksella meiltä riistetty osa Suomen alueesta muodostaa sekä taloudellisessa että kansallisessa suhteessa niinsanoakseni orgaanisen osan kansamme ruumiista ja vaikuttaa mitä ratkaisevimmalla tavalla koko elämäämme. Suomen kansa tuntee syvästi tämän alueen menetyksen.

Voidaksemme luoda tulevat keskinäiset suhteemme vanhakkel pohjalle, toivomme, että tätä rajaa koskevat rauhansopimuksen pääkohdat, joiden seuraukset aiheuttavat suuria epäkohtia maamme elämässä, voitaisiin korjata. Moskovan rauhan raja on meille erittäin raskas.

Madame Kollontay sanoi minulle saaneensa Teiltä Hankoa koskevan sähköksen. Toistan vielä, että luovutettu osa Karjalasta kuuluu elimellisesti Suomeen, eikä kansamme käsitä, että tämä raja olisi lopullinen. Myös strategiselta kannalta voidaan raja siirtää. Saksalaisia joukkoja koskeva kohta on ohimenevää laatua, rajakysymys taas elintärkeä meille.”

Molotov: ”Niin kauan kuin välillämme ei ollut sota, olisi tämä rajakysymys ollut sopimustietä järjestettävissä. Kahden sodan jälkeen emme voi keskustella muusta kuin 1940 rajasta, joka on meidän minimivaatimuksemme.

Moskovan rajan suhteen emme voi tehdä mitään myönnytyksiä. Muu kuin Moskovan rauhan raja on täysin mahdoton, poissuljettu. Jollei Suomen hallitus voi tätä hyväksyä, ei kannata keskustella.”

Suomalaiset puolustavat kantaansa

Paasikivi: ”Karjala ja varsinkin sen pohjoinen osa on Suomelle elintärkeä kysymys. Tämä alue on orgaanisesti yhdistetty muuhun Suomeen. Koko historiallisena aikakautena se on ollut suomalaisten asuttama, ja taloudellisessa suhteessa se on maamme tärkeimpiä osia. Voisin pitää teille pitkän esitelmän tästä.

Luovutetun Karjalan väestö, 450 000 henkeä, siirtyi muuhun Suomeen. Noin 300 000 heistä on nyt palannut takaisin ja rakentanut jälleen kotinsa. Nykyinen sota antaa kenties aihetta uudelleen ahrkita sotilaalista laatua olevia kysymyksiä. Me puolestamme toivomme, että Karjalan rajoja voitaisiin tavalla tai toisella uudelleen käsitellä.”

Enckell: ”Pyytäisin tässä yhteydessä saada lausua muutamia sanoja tunneseikoista. Tunnesyyt ovat Suomen kannalta miltei ratkai-

sevat. Suomen kansa ei voi hyväksyä Moskovan rauhan rajoja, jonka kautta esisäimme viljelemä maa on jaettu kahtia. Emme tietenkään katso voivamme sanoa, missä määrin se tai se kohta on Neuvostoliitolle elintärkeä, mutta suomalaisena minun täytyy avoimesti ja rehellisesti lausua Teille se, mitä jokainen suomalainen tuntee vuoden 1940 rajan suhteen.

Karjala voidaan riistää meiltä vain väkivalloin, mutta mielestäni rajakysymys voidaan järjestää sopimustietä molempia asia- puolia tyydyttävällä tavalla.

Suomalaiset rakastavat jokaista maamme pienintä kaistaletta, he ovat kasvaneet siihen kiinni ja haluttomuus luopua jostakin maan osasta perustuu juuri tähän rakkauteen. Velvollisuudentunto ei salli meidän hyväksyä esittämiämme ehtoja, olemme valmiit kuolemaan tämän aatteen puolesta. Emme esitä mitään pyyntöä, mutta meidän täytyy antaa teille kaikki selvitukset asiamme oikeaksi valaisemiseksi.”

Molotov: ”Tiedän, että herrat Paasikivi ja Enckell ovat kokeneita valtiomiehiä, ja sen vuoksi tahdon myös puhua kanssanne avoimesti. Ensiksikin: luuletke tosiaan, että Suomi olisi itsenäinen, jos vanha Venäjä olisi olemassa? Minä tiedän, ettei se olisi, ja olette kai samaa mieltä.

Suomi saa kiittää Neuvostoliittoa itsenäisyydestään. Tästä huolimatta Suo-

mi on 25 vuoden aikana jo kolme kertaa ollut sodassa Neuvostoliittoa vastaan.

Suomi on rikkonut Moskovan rauhansopimusta vastaan. Luuletteko, ettei tämä seikka vaikuta Venäjän kansan tunteisiin? Venäjän kansa on loukkaantunut. Näin ollen Neuvostoliitto ei voi luopua vaatimuksistaan. Jos Suomi nyt haluaa saada aikaan uudet hyvät naapuruussuhteet Neuvostoliittoon, niin tätä historiallista totuutta ei saa aliarvioida. Suomi on itsenäinen vain uuden Venäjän ansios- ta.”

Enckell: ”Voimavarojen vertailu Neuvostoliitto-Suomi on sellainen, että Suomi ei voi milloinkaan uhata Neuvostoliittoa.”

Molotov: ”Me emme ole pelkureita (myi ne trusli-vyi), mutta toiselta puolen ei saa tulla kysymykseenkään, että Suomi joka viiden tai kymmenen vuoden kuluttua aloittaa sodan Neuvostoliittoa vastaan.”

Paasikivi: ”Suomi ei aloittanut vuoden 1939 sotaa.”

Molotov: ”Suomi ei silloin tahtonut sopia kanssamme muutamista vähäpätöisistä kysymyksistä, joista Suomi vieläpä olisi saanut huomattavan kompensaa-

tion.” Paasikivi: ”Vuonna 1939 olivat Neuvostoliiton ja Saksan suhteet hyvät, eikä Neuvostoliiton siis tarvinnut odottaa mitään hyökkäystä.”

Molotov: ”Herra Paasikivi, tämä on kyllä totta,

mutta meidän täytyy toimia pitkällä tähtäimellä. Me olemme aina tienneet, mitä Hitlerin Saksa on olemukseltaan.

Kun puhutaan kerran tunnesyistä, niin haluan sanoa teille, että olette auttaneet Saksaa niin, että sadattuhannet ihmiset Leningradissa ovat kuolleet saksalaisen saarroituksen ansiosta Suomen ystävällisellä ja tehokkaalla myötävaikutuksella. Kokemus on osoittanut, että pelkomme on toteutunut. Suomesta tuli Saksan liittolainen.”

Paasikivi: ”Jos talvisotaa ei olisi ollut, Suomi ei olisi milloinkaan osallistunut sotaan, ellei mahdollisesti Neuvostoliiton liittolaisena Saksaa vastaan, jos Saksa olisi menetellyt meillä samalla tavalla kuin esim. Norjassa tm. maissa. – Mutta mitäpä näistä vanhoista asioista!”

Molotov: ”Aivan niin, ei puhuta enää tunnesyistä.”

Hangon kysymys

Paasikivi: ”Onko siis vuoden 1940 rajan palauttaminen (vosetano vienie) välttämätön edellytys muiden kysymysten käsittelylle? (Molotov myöntää). Entä Hanko?”

Molotov: ”Hangon suhteen olisimme valmiit lyhentämään vuokrasopimusta 20-25 vuodeksi ja mahdollisesti supistamaan vuokra-

aluetta.” Paasikivi: ”Luulisin, että vuokrasopimus voitaisiin kokonaan purkaa. Alueen si-

jainti on sellainen, että se toisen maan hallussa aiheuttaa meille tavattoman paljon epäkohtia.”

Molotov (hermostuu): ”Muistakaa, että Neuvostoliitto ei ollut hyökkäävä puoli vuonna 1941. Hanko on meille sotilaallisesti tärkeä.”

Paasikivi: ”Minulla on edessäni luettelo sotatoimista tämän sodan alussa. Se osoittaa, että ensimmäiset sotatoimet suoritettiin Neuvostoliiton puolelta Suomea vastaan.”

Molotov: ”Sen jälkeen kuin teillä oli saksalaisia divisiooneja maassa.”

Paasikivi: ”Ne olivat läpikulkumatkalla. En ole sotilas, mutta luulen, että uuden aikaisia aseita vastaan sellainen tukikohta kuin Hanko ei voi puolustautua – miten kävi Singaporessa?”

Molotov: ”Englanti, joka on rauhaarakastava maa, oli yhtä vähän kuin Neuvostoliitto aikonut hyökätä kenenkään kimppuun, kuten Saksa.”

Paasikivi: ”Toivon sittenkin, että vuokrasopimus voidaan purkaa.”

Molotov: ”Miksei voi lyhentää vuokra-aikaa?”

Paasikivi: ”Syksyllä v. 1939 herra Stalin ja te itse olitte valmiit hyväksymään vain eräiden Suomenlahden saarien luovutuksen.”

Molotov: ”Harkitsemme vielä tätä asiaa (obsudim etse).”

Neuvottelupöytäkirjan 3. osa on aiemmin julkaistu Kurki Jokelaisessa 30.1.1954.

Venäjälle haaste Karjalan kiinteistöistä

Asianajaja Kari Silvennoinen on aloittanut juridiset toimenpiteet pakkoluovutetuilla alueilla olevan suomalaisomistuksen palauttamiseksi. Hänen toimeksiannostaan haastemies on toimittanut torstaina 29.6. Venäjän suurlähetystölle haasteen muodossa vaatimuksen kolmen kiinteistönomistajan osalta omistusoikeuden palauttamiseksi ja oikean omistajan merkitsemiseksi kiinteistörekisteriin. Haasteeseen sisältyy vaatimus, että Venäjän tulee poistaa kaikki sellaiset seikat, jotka estävät kiinteistöjen oikeita omistajia hyödyntämästä omaisuuttaan ja nauttimasta siitä.

Kari Silvennoinen valitsi ensimmäiseksi haettavat kohteet ensisijaisesti omistusoikeuden selkeyden pohjalta. Haettavissa kohteissa on kussakin vain yksi omistaja. Nyt haettavia kohteita ovat iso teollisuustontti Viipurissa, tila Sortavalan maalaiskunnassa ja kolme saman omistajan tilaa Terijoel-

la.

Hakemuksessa Venäjälle annetaan 21.7. saakka aikaa vastata haasteeseen. Jos vastaus on kielteinen tai vastaus ei tule, asianajaja lähettää 24.7. valituksen Euroopan Ihmisoikeustuomioistuimelle. Valitus on jo kirjoitettu valmiiksi.

Kiinnostus omien maiden takaisin hakemiseen on ollut hyvä, hakemuksia on Silvennoiselle tullut kuukaudessa jo yli 60 kappaletta. Pakkoluvutettu alue on hyvin edustettuna, sillä pohjoisin kiinteistö sijaitsee Jäämeren rannalla, yksi on Petsamonjoen varrella, kaksi Sallassa ja loput Karjalassa.

Asianajajan avustajalla on ollut kiireinen aika hakea kiinteistöihin liittyviä asiakirjoja Kansallisarkistosta. Seuraava haastelähetys Venäjälle on tarkoitus toimittaa syyskuussa.

Tuomiojan puheet nopeuttivat aikataulua

Asianajaja Silvennoinen kertoo nopeuttaneensa alku-

peräistä aikatauluaan luettuaan Suomen ulkoministeri Erkki Tuomiojan Moskovassa kesäkuussa antamia omituisia lausuntoja. Asianajaja ei yhdy ulkoministerin käsitykseen pakkoluovutetuille alueille jääneen omaisuuden omistusoikeudesta. Silvennoisen mukaan omistusoikeuden siirto edellyttää määrämuotoista luovutusta tai pakkolunastuksen kautta laillista menettelyä ja täytäkorvausta. Tästä lähtee myös länsimainen oikeusjärjestys.

Pakkoluovutettujen alueitten kiinteistöjen omistajat eivät ole vapaaehtoisesti luovuttaneet omistusoikeuttaan. Pakkolunastusta ei asianajajan mukaan ole tapahtunut, koska esim. II korvauslaissa korvausten lähtökohtana oli se, että omaisuus jäi luovutetulle alueelle. Valtio toimi siten eräänlaisena vakuutusyhtiönä.

Silvennoinen on perehtynyt mm. Veikko Venna-

mon ja Johannes Virolaisen kirjoituksiin. Niistäkin korvauslakien periaate selviää hyvin: korvauksia on maksettu yhteiskuntarauhan säilyttämiseksi. Kyseessä on siten lähinnä sosiaali- ja elinkeinotuki tai vahingonkorvauksen tyyppinen suoritus.

Asianajaja Kari Silvennoisen lisäksi Aluepalautus ry on toimittanut Venäjän presidentille ja duumalle 159 hakemusta, joihin sisältyy 280 tilaa, kiinteistöjen palauttamiseksi. Venäjältä ei näihin hakemuksiin ole tullut muuta vastausta kuin normaali kuittaus kirjattun lähetyksen vastaanottamisesta.

Toukokuussa 2006 rekisteröity Suomen Karjalan Pakolaiset ry on myös kiinteistöjen palautusasiialla. Se on lähettämässä omia hakemuksiaan Euroopan Ihmisoikeustuomioistuimeen tulevan syksyn aikana. Yhdistys on antanut maaliskuussa 2006 asianajaja Markku Fred-

manille Asianajotoimisto Fredman & Månssonista toimeksiannon selvittää karjalaisten omistusoikeuskysymystä.

Suomessa on siten jo kolme tahoa, jotka ovat määrätietoisesti lähteneet hakemaan omistusoikeuden täyttää palautusta Venäjältä. Tämä menettely on linjassa Euroopan Neuvoston 25.01.2006 tekemän päätöksen kanssa, jossa tuomittiin totalitarististen kommunistihallintojen rikokset.

Kiinteistöjen omistusoikeuksien palauttamishankkeet ovat voimistuneet myös Keski-Euroopassa. Hankkeisiin liittyvien tietojen koordinointia on ryhtynyt edistämään saksalaisen ILOG:n ja ProKarelian käynnistämä ProJusticia-projekti. Se kerää tietoa oikeustapauksista.

ProJustician pääsihteeri Alexandra Mareschi kertoo, että parhaillaan selvitetään erilaisia vaihtoehtoja, joista yksi on omistukseen

liittyvien oikeudenkäyntien käynnistäminen Yhdysvalloissa. Tämä mahdollisuus tuli selvästi esille mm. tunnetussa Maria Altmanin tapauksessa, jossa natsien takavarikoimien huippu-arkkaiden taulujen omistusoikeus siirtyi USA:n korkeimman oikeuden päätöksellä takaisin alkuperäiselle omistajasuvulle.

Palautusasia esillä Venäjän mediassa

Kari Silvennoinen täytti viikko sitten 50 vuotta. Täähän saakka matalaa profiilia pitänyt asianajaja on lyhyessä ajassa tullut näkyvästi esille evakkojen eli kotimaan pakolaisten omistuskysymyksessä. Myös Venäjän tiedotusvälineissä hänen toimintaansa on kiinnitetty merkittävää huomiota.

Keskustelu Karjalasta alkoi Venäjällä joulukuussa 2004 NTV-televisiokanavan Karjalan palautus –dokumentista. Voimakkaimmillaan keskustelu oli maa-

Hilja Tutti o.s. Hänninen syntyi Hiitolassa Laatokan ympäröimässä Ulaskanniemen kylässä 7.7.1906. Nykyisin hän asustelee Ulvilan Vanhustenhuoltoyhdistys ry:n omistamassa Pappilamlammen palvelutalon 40 neliön yksiosässä. Hilja kertoo aloittavansa päivänsä keittämällä ensin aamulla kahvin omassa asunnossaan ja menee sitten klo 9 talon tarjoamalle aamupalalle.

– Muute olis hyvä olla, mut kuulo heikentymine haittaa. Miul on täs semmone määrämittäne matka, minkä mie kierrän kolme kertaa päiväs. Se on miun semmone mitta, mil kunto säilyy. Kyl hyö lupasiit, et mie saisin ottaa rollaattorin, mut en mie ota, ko mie pääsen liikkumaa ilma keppiiki, kertoo Hilja naurunpilke silmäkulmassa.

Hiljan isänpuolen suku on lähtöisin Kurkijoelta Hännisenlahdelta. Hiitolaan Ulaskanniemen viiden talon pikku kylään Hänniset rakensivat uuden talon korkealle mäelle vuonna 1925. Hiljan vanhimman veljen tytär Milja Peltomaa o.s. Hänninen muistelee yhdessä Hiljan kanssa, kuinka joskus oli hevosellakin kova työ nousta kuormansa kanssa mäki ylös. He kertovat, että talossa asui aikoinaan yhdeksän henkeä.

– Ukki ja mummi sekä lapset, joista minun isäni Al-

fred (s. 1902) oli vanhin, ja kasvattipojaksi Kaukolasta noin puolivuotiaana otettu sukulaisperheen poika Juho Ruuska asuivat minun syntymäkodissani, muistelee Hiljan veljentytär Milja.

Kyl mie viel muistan

Keskustelun edetessä Hilja muistelee elämää Ulaskanniemellä ja toteaa: ”Kyl mie ne kaikki muistan viel iha hyvi.” Mieleen on painunut lampaitten vieminen saareen isän kanssa sou- tamalla.

– Laitaa ei ollut, mutta isä sanoi, että siinä vaan olette ihan hiljaa. Jännittävää oli, mutta perille päästiin, muistaa Hilja.

Alueella oli myös lehmusmetsiä, mistä saatiin materiaalia niinimattojen valmistukseen. Samassa alkaa mieltä askarruttaa, että onkohan enää jäljellä yhtään kahdeksanniitistä. Sellainen olisi saanut jäädä muistoksi Karjalan ajoista.

Juhla- ja tanssitapahtumiin on liittynyt myös monia kommelluksia. Kerran oli juhliissa tanssiminen parhaassa vauhdissaan, kun Hiljan piti lähteä lypsämään lehmii. Kova kiire oli, ja polkupyörällä mäkeä alas mennessä hän kaatui ja leninki repesi.

– Lehmät tulliit lypsetyksi ja leninkiongelmia ratkais- tuu, nii et mie kerkesin taka-

Hilja Tutti nauttii elämästä viihtyisässä asunnossaan.

Hilja Tutin sata vuotta 100-vuotisjuhlat perhepiirissä

si tansseihi, iloitsee Hilja.

Hän muistelee, että tansseja oli aika paljon. Yksi järjestely olivat mittatanssit.

Yhdellä maksulla sai tanssia määrääjän. Jos maksoi lisää, sai jäädä jatkamaan tanssimista. Useimmin tanssittiin Nuorisoseurantalolla, mikä oli Sahakoskelle mennessä mäen takana.

Hilja kertoo laskeneensa kerran talvella potkukelkalla avantoon. Päällä oli uusi takki. Hän muistaa sano-neensa auttajille: ”Älkää vaan vetäkö niin, että napit takista lähtevät.” Kaikki meni hyvin, ja kotiin vietiin sitten terveisiä, että Hilja jäi kylään yöksi, kun takki on ihan märkä, mutta hänellä itsellä ei ole hätää.

Puoliso italialaista sukua

Italiasta oli tullut 12 miehen ryhmä rakentamaan Olavinlinnaa. Heistä Tutin perhe asettui lopulta asu-

maan Hiitolaan Haapalahden kylään Laatokan lahdes- sa sijaitsevan kolmiosaisen Kilpolan saariryhmän pohjoisimman ja suurimman saaren luoteiskulmaan. Saaren erotti mantereesta Uiton- salmi, ja se oli vastapäätä Hännisten kotipaikkaa Ulaskanniemeä, runsaan puoli kilometriä leveän salmen lounaispuolella.

Martti Tutti oli yhdeksän vuotta Kanadassa metsätois- sä. Sinne Hiljakin olisi halunnut lähteä, mutta isä ei päästänyt.

– Siulle on työtä koton iha tarpeeks. Mie en anna rahhaa, kertoo Hilja isänsä tokaisseen, ja asia oli sillä selvä.

Martin palattua Hiitolaan he menivät naimisiin vuona 1937. Aviopari muutti Mustolan kylään, mistä he hankkivat pienen maatilan. Martti olisi halunnut ostaa talon kirkolta ja käydä töis- sä, mutta Hiljan tahto toteutui.

– Mie en osant jäähä pois maataloustöist. Nii sit käi, jot jos millo ei viljelykset oikei kasvaneet, nii syy oli miun. ”Siun tää piti saaha”, sano Martti aina sillo.

Kotona saatujen maatalo- ustyötaitojen lisäksi Hilja oli saanut ompeluoppia. Kilpolan saarella hän oli ollut mukana seitsemän kuukau- den kudontakurssilla ja Kä- kisalmessa koulussa, missä opetettiin leikkaamaan kan- kaita ym. Ompelutyötä olisi ollut hänen mukaansa vaika- ka kuinka paljon.

– Enhä mie yhtää joute olt. Siihe ol tottunt. Kun ihminen oli terveenä, jaksoi tehdä kaikki, toteaa Hilja kuin itsestään selvytyenä.

Elämä jatkui Kaasmarkussa

Talvisodan jälkeen perheen asuinpaikkana oli Iso- kyrö, missä oli yhteinen maapalsta kolmen talouden kesken. Siellä niin karjan ruoka kuin kaikki muukin jaettiin. Elämä olisi ollut rai- teillaan ja myös ompelutyö- tä olisi ollut vaikka kuinka paljon myös Isossakyrössä. Tilanne muuttui, koska heti

tilaisuuden avauduttua oli edessä paluu Hiitolaan.

– Takaisin meno sai heti alkuun yllättävän käänte- en, kun isältä oli mennyt raha- kukkaro hukkaan. Meidän piti jäädä Haukkavaaran asemalla pois, kun ei ollut papereita. Isä pelkäsi, että meiltä otetaan mukana olleet viljasäkit pois. Perille kuitenkin päästiin ihan ensimmäisinä, kertoo Hilja.

Toisen lähdön vaiheista on myös tyttärellä, Rauni Kaijalla, pieniä muistikuvia. Silloin muutaman vuoden ikäisen tytön muistiin on piirtynyt, että lentokoneet tulivat ja seuraavana päivä- nä lähdettiin. Lehmien kans- sa oltiin samassa vaunussa. Koska lypsyämpärit olivat hyllyllä, voitiin maitoa ky- selleille rouville antaa apua.

Evakkomatalla yksi yö oltiin jopa Kankaanpään kir- kon sakastissa. Taival vei ensin Eurajoen Irjanteelle. Perheen elämä jatkui lopulta Satakunnan Kaasmarkusta hankitulla tilalla.

Kotipaikasta Karjalassa ei ole kuin muistot jäljellä. Kaikki rakennukset on siir- retty pois. Kesäkuun alussa Hiitolassa käynyt Milja ker- toi tädilleen, että yksi ome- napuu oli täydessä kukassa, mutta kaikki marjapensaat on kulotettu pois.

Tällä hetkellä Hilja asuu Ulvilassa palvelutalon 40 neliön yksiosässä, koska lää- käri sanoi, ettei yli 90-vuoti- as saa asua yksin omassa ta- lossaan.

– Mie olen saant olla ter-veen. Ihmiset on ihmetel-leet, et mite mie en tule kip- peeks, iloitsee Hilja, joka tuntuu olevan tyytyväinen kaikissa tilanteissa.

Hilja toteaa, että kun on ollut terveyttä, on myös jak- sanut tehdä kaikki työt. Työ- hön tottuneena hän touhuua myös palvelutalossa huoleh- tien toisiltakin jääneet tava- rat oikeille paikoilleen.

Hilja ei halua tehdä elä- mänsä merkkipaalusta suur- ta numeroa, vaan sitä juhli- taan perhepiirissä.

Kullervo Huppunen

Hilja Tutti, tytär Rauni Kaija ja veljentytär Milja Peltomaa kahvituokiolla.

liskuussa 2005, kun ProKa- relia julkaisi Karjalan pa- lautus –kirjan. Kirjan teki- jää, kauppat. maisteri Veik- ko Saksia, haastateltiin useisiin tiedotusvälineisiin ja Internetissä tunteet kävi- vät kuumina. Asianajaja Silvennoisen ulostulo aihe- utti seuraavan vahvan pii- kin keskusteluun.

Venäjän ulkoministeri ja eräät korkeat poliitikot ovat aktiivisesti osallistuneet keskusteluun. Merkille pantavaa on, että Suomen poliittinen eliitti vaikenee. Tilanne on outo. Suomessa erityisesti valtiojohto ei pa- lautuskysymykseen uskalla ottaa minkäänlaista aktii- vista kantaa. Suomettuneis- suuden ote pitää edelleen kuristavasti kiinni omis- taan. Asia ei ole Venäjällä tabu. Se on tabu vain suo- malaisen poliittisen eliitin piirissä.

ProKarelia

Totalitarismin uhreja oli Euroopassa noin 30 miljoonaa ainakin 15 eri maassa. Suomessakin uhreja on ollut noin puoli miljoonaa. Uhrit ja heidän jälkeläisensä muodostavat todella merkittävän ihmisjoukon, jonka ihmisoikeudet ovat vielä järjestämättä.

Suomella on EU-puheenjohtajamaana erinomainen tilaisuus ottaa tämä omistuskysymys esille. Samalla on luonteva tilaisuus ottaa pakkoluovutettujen alueitten palautus esille. Aluepalautus toimii Itämeren yhteistyön aitona käynnistäjänä. Se toimii myös win-win –pohjaisena Euroopan ja Venäjän integraatiokehityksen ensimmäis-inä positiivisina askelina. Mitä Suomen valtionjohto vielä odottaa?

Kirkkoväärti (Keijo Alhonen) ja papinrenki (Jarmo Suokas) laittavat jalkapuuhan Vanhaa-Kerttua (Kaija Joensuu) ja Pikittää (Elina Mäkilä) Kertunmäen kesäteatterin kotimaisessa kantaesityksessä. Valokuvannut Mika Soro.

Kertun tarina koskettaa katsojia

Kertunmäen kesäteatteri Loimaalla esittää tänä kesänä aiemmasta poikkeavaa näytelmää. Vientiinhan katsojat ajallisesti taakseen aina 1600-luvulle saakka. Tarina, Paksun Kertun balladi, on sinänsä vakava, osin jopa järkyttävä kertomus naiskohtalosta ja yleensä naisen asemasta 1600-luvulla. Ihmisläheinen huumori tekee näytelmästä nautittavan, ei ahdistavaa katsottavaa.

Näytelmän takana on kaksi meille tuttua, kurkijokelaista sukujuurta olevaa henkilöä, käsikirjoittaja Sirkka Lukka Mellilästä ja ohjaaja Sari Äikää-Torkkeli Loimaalta. Sirkka Lukkan esikoinnäytelmä Sattuman sankari esitettiin Yläneellä viime kesänä. Aiemmin on esitetty Kurkijokelaisten pitäjäjuhlilla Sirkkan kirjoittama kuvaelma Elämää iä takasi.

Parisen vuotta sitten Sirkka osallistui Vihreän Kolmion järjestämään kuunnelmakilpailuun, mutta ei siinä sijoittunut palkinnoille. Paksun Kertun balladi sen sijaan voitti tuomariston yksimielisellä päätöksellä Kertunmäen kesäteatterin järjestämän 25-vuotisjuhlavuoden näytelmäkirjoituskilpailun. Siihen osallistui 42 käsikirjoitusta eri puolilta Suomea. Kilpailutyöt oli jätetty nimimerkeillä, joten mistään kotiin päin vedosta ei voinut olla kysymys.

Näytelmän raatia vähätti se, miten Kertun kohtalo poikkesi 1600-luvun naisten tavallisilta elämäntehtäviltä. Kertun kohtalon sinetöi yksi väärä valinta. Sen jälkeen ei ollut paluuta entiseen. On muistettava, että 1600-luvulla naiset toki tunnustettiin ihmisiksi, mutta heidän kohtalonsa oli ylempien olentojen, miesten käsissä. Se mikä oli sallittu miehille, kuten

ryypäminen ja syrjähyppy, ei ollut sallittu naisille. Yksikin hairahdus teki naisesta huonon, määrätteli ohjaaja Sari Äikää-Torkkeli.

Kertun tarina alkaa siitä, kun hän jo iäkkäänä, maineensa menettäneenä naisena joutuu kirkonmenon ajaksi jalkapuuhan, jossa hän kohtalotoverilleen Pikitalle kertoo vaiherikkaan elämänsä tarinan. Näytelmä etenee takautumina, jotka liittyvät saumattomasti kerrottuun tarinaan niin, ettei katsojaa yhtään haittaa vaikka jalkapuuissa istuvan vanhan Kertun lisäksi näytämöllä kulkee nuori tai keski-ikäinen Kerttu. Kerttuja onkin yhteensä kolme kappaletta.

Puherooleja näytelmässä on yli 30, sen lisäksi yli 10 lasta. Ohjaaja on saanut "katraansa" toimimaan hyvin juoheasti, ja esityksen seuraaminen on katsojalle helppoa, takautumista huolimatta. Ja vakavaa aihetta keventää lähinnä Loimaan seudun murteella puhutut vuorosanat, joissa on myös huumoria. Tekstissä ei kuitenkaan langeta rivoiksiin, vaikka aihe ja sen käsittely olisi antanut mahdollisuuksia tähän kesäteattereissa paljon käytettyyn tehokeinoon.

Myös näytelmän laulut on sanoittanut Sirkka Lukka. Säveltäjää ei varsinaisesti ole, mutta kullekin laulajalle on suuhun sopivat sävelet muokannut vanhojen sävelmien pohjalta Merikerttu Mutala. Hän on myös sovittanut välimusiikit, jotka hän soitti kanteleella.

Esityksen varsinaiseen yksityiskohtaiseen arvosteluun ei tässä liene tarvetta. Todettakoon vain, että roolien lukuisuudesta johtuen ilmeni jossakin määrin epätasaisuutta, mutta se ei kuitenkaan häirinnyt koko-

naisuutta. Eräät esiintyjät ovat jopa hykerryttävän hyviä, ja valtaosa ansaitsee ainakin arvosanan tyydyttävä.

Ohjaaja Sari Äikää-Torkkeli kertoi saaneensa melko vapaat kädet näytelmän sovittamiseen näyttämölle. Käsikirjoitus tarvitsi hieman lyhentämistä ja tiivistämistä niin, että ohjaaja pääsi haluamaansa lopputulokseen. Se tuntui tyydyttävän käsikirjoittajaa, ohjaajaa ja myös ensi-iltayleisöä. Se palkitsikin esiintyjät sekä ohjaajan ja kirjoittajan suosionosoituksin ja kukkasin.

Arvi Heinonen

ONKS TIETOO

1. vuonna 1981
2. Ruotsalainen Kansanpuolue (RKP)
3. Big Ben
4. kunniatta
5. kantaessaan arkkua kirkosta ulos
6. 1200-luvulla
7. lämpimien syyspäivien jaksoa
8. 65 vuotta
9. alaleuan luu
10. lisääntymiskyvyttömiä naaraia

MUSIIKKIVÄEN PALVELUPAIKKA

LOIMAAN MUSIIKKI

Puh. 7622 950, Oikokatu 3
Avoinna: ma-pe 10-17.30 la 10-14.00

TILAA Kurkijokelainen

Koulukuja 7
32200 Loimaa
Avoinna: Ti & Pe klo 9-14
puh. (02) 762 2551
Matkaph. 050-521 3336

MAAN MAINIO MASINISTIPÄIVÄ

Loimaan Haaralla la 22.7.2006 klo 9-17
Ohjelmassa mm.: maamooottoreita n. 50 kpl, höyrykone, vanha raamisaha, vanhoja autoja ja traktoreita.

Entisiä työtapoja ja -näytöksiä mm. savenvalaja, veitsenhioja, puusorvari, seppä, pärekopantekijä, vihrantekijä, salaojantekijät, moottorisahataiteilija. Näytteillä on kahvimyllyjä, työkaluja, kotieläimiä.

Löylynheittokilpailu

Kenttäkeittiöstä makoisaa soppaa.

Vanhanajan harmonikkatanssit

Merran suulissa la klo 20-01, orkesterina

Hanuri ja Hattu sekä paikallisia pelimanneja.

Haarantie 180. Opastus 9-tieltä. Tiedustelut p. 0400-797 707

Liput: päivälippu 5 €, lapset 1 €, alle kouluikäiset ilmaiseksi, iltalippu 5 €, päivälipun ostajalle tanssilippu 2 €.

Järjestäjinä: Loimaan PVY, Loimaan 4H-yhdistys, Saviseudun Harmonikkamiehet.

KukkaBox

Puh. 762 2669

Vastapäättä Loimaan Aluesairaala

Asianajajia

ASIANAJAJA on asianajajaluetteloon hyväksytty lakimies, jolla on säädetty kokemus ja taito. Asianajajan toimintaa valvovat Asianajajaliitto ja oikeuskansleri. Asianajotoimistot hoitavat myös maksuttomia oikeudenkäyntejä ja oikeusturva-asioita.

Asianajotoimisto HEIKKI RANTANEN

Varatuomari
Julkinen kaupanvahvistaja
Kauppalaankatu 9-11 B, Loimaa
p. (02) 762 2888, fax 762 2313
heikki.rantanen@kolumbus.fi

Asianajotoimisto JARI HEIKMAN OY

Asianajaja, varat. Jari Heikman
varatuomari Kaarina Nylamo
varatuomari Katri Nieminen
varatuomari Anne Röppänen
Turuntie 8-14, II krs. Loimaa,
puh. (02) 762 4400, fax 763 1301
jari.heikman@aatsto.inet.fi
www.heikman.com

Erikoishammasteknikko

MARKO ROSENDAHL

Vastaanotto Heimolinnankatu 14 Loimaa

Ajanvaraus puh. (02) 763 1179

EHT-
liiton
jäsen

ERLUND-talo

Hengittävä hirsitalo. Rakenteissa ei muoveja eikä epäorgaanisia aineita. Englannin MTV:n valinta Suomen edustajaksi Grand Designs-ohjelmaan.

Asu terveellisesti, hengitä vapaasti unelmiesi talossa, Erlund-talossa!

MELLILÄN HIRSITYÖ
Ysitie 345, 32300 MELLILÄ

Kotimaan myynti:
Juhani Eklund p. 0400-530 979
e-mail: myynti@erlund-house.com

Tarjoukset voimassa: perjantai - sunnuntai 7. -9.7.2006

Kesäkauppa sinun makuusi.

HK Porsaan ulkofileepihvi

6^{kg},99

Karhu III 12-pack

6,75+1,20 (1,70 l)

7,95

Saarioinen Iso vaalea
karjalanpiirakka
630 g (3,00 kg)

1⁸⁹
pkt

JärviSuomen
Kesäpaisti
grillimaustettu

4⁴⁹
kg

Hartwall Upcider siiderit
0,5 l (4,10 l)
sisältö 2,05 + pantti 0,20

2²⁵
pl

HK Kabanossi
400-500 g (5,98-4,78 kg)

2³⁹
pkt

Valio Oltermanni 17%
tai Oltermanni
900 g-1 kg (7,77-6,99 kg)

6⁹⁹
pkt

Oululainen Reilu leivät
500 g (2,98 kg)

1⁴⁹
pkt

Suomalainen kirjolohifile

9⁹⁰
kg

SPAR LOIMAA
Kauppias Sami Toivonen
puh. (02) 763 6850
ma - pe 7-21, la 7-18, su 12-21

Ruokakauppa
Sinun makuusi

SPAR